during other earthwork. A trench, 50 m long, up to 80 cm wide, and 30–80 cm deep (a total area of 40 m^2), was dug in the segment between the buildings at Kęstučio St. 5–3. 2 fragments of stone paving were recorded in the cultural layer and dated on the basis of the discovered finds to the late 19th–20th century but isolated finds dating to the 17th–18th century from previously destroyed cultural layer horizons, were also encountered.

16th–18th-century cultural horizons with a mass of stones, which dates to the second half of 17th century and should be connected to the reinforcement of the shore of lake Galvė, was discovered in a 1.76 m^2 test pit at Karaimų St. 53.

An area of about 350 m^2 was surveyed in the SW part of Karaimų St. 60. A 1.2 m deep and up to 1.1 m wide pit, which contained several sherds of 17th-century household pottery, was recorded in the E part of the territory. Late 16th–17th century finds (sherds of stove tiles and household pottery and a fragment of an over-fired roof tile), some of which are production rejects, were discovered in the central part of the plot.

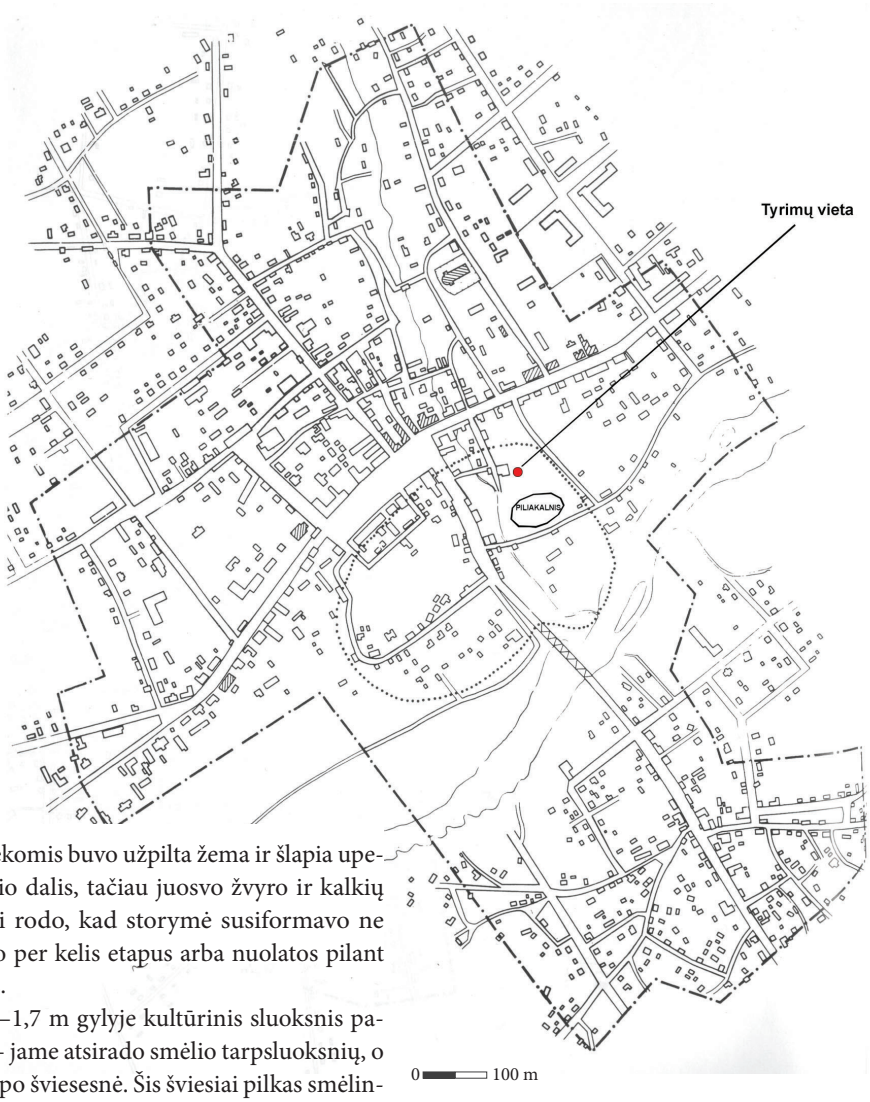
UKMERGĖ

Džiugas Brazaitis,
Gytis Piličiauskas

Tyrimai Utenos gatvėje

2007 m. UAB „Archeologiniai tyrimai“ vykdė archeologinius žvalgomuosius tyrimus Ukmergės senamiestyje, Utenos gatvėje, paviršinių nuotėkų valymo įrenginių išplėtimo vietoje dešiniajame Ukmergėlės upelio krante (1 pav.). 2000 m. šioje vietoje archeologinius žvalgymus vykdė A. Žalnierius. Buvo stebimi žemės kasimo darbai įrengiant lietaus kanalizaciją iki pat jos ištakų į Ukmergėlės upelį. Tyrimų autorius mini čia buvus 1,4–2,1 m storio tamsiai pilko juodžemio sluoksnį bei negausius XVII a. antros pusės – XIX a. radinius, kelias XV–XVI a. puodų šukes (žr. *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 182–185). Ukmergės piliakalnio papėdę 1998 m. kasinėjo archeologas J. Stankus, tačiau piliakalnio laikų kultūrinio sluoksnio aptikti nepavyko (*ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 112–114).

2007 m. būsimų valymo įrenginių vietoje buvo iškasta 2x4 m dydžio perkasa – ištirtas 8 m^2 plotas. Perkasos 1 paviršiuje beveik nebuvo velėnos – iš karto prasidėjo rudas užpiltinis XIX–XX a. sluoksnis A. Šio sluoksnio viršutinėje dalyje perkasos V gale 25–40 cm gylyje buvo pastebėtas XX a. pradžios akmenų grindinio fragmentas. 80–85 cm gylyje buvo pasiektas senesnis kultūrinis sluoksnis B – tamsiai pilkos spalvos humusinga žemė. Perkasos P dalyje maždaug 1 m gylyje buvo aptiktas maždaug 5 cm storio šviesus kalkių tarpsluoksnis, o PV kampe 1,45–1,5 m gylyje – juosvo žvyro intarpas. Šis sluoksnis B tęsėsi iki 1,6–1,7 m gylio, t. y. buvo net 80–85 cm storio. Radiniai iš įvairių šio sluoksnio horizontų pasirodė besą panašūs ir gali būti datuojami XVII a. Tai buvo išimtinai keramika: koklių fragmentai, ąsočiai, virimo puodai, dubenys, glazūruoti indai skysčiams laikyti. Visi puodai buvo žiesti. Vos keli indų fragmentai buvo puošti linijomis, bangelėmis ir banguotu rumbu kaklelyje. Taip pat aptikta galvijų, avių arba ožkų, kiaulių ir arklių kaulų. Kultūriniame sluoksnyje visai nebuvo jokių stiklo ir metalo dirbinių. Atrodo, kad sluoksnio B formavimosi metu šioje vietoje pastatų nebuvo. Gali būti, kad tamsiai pilka žeme su XVII a. virtu-

1 pav. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų Ukmergėje situacijos planas. Dž. Brazaičio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the field evaluation in Ukmergė.

vės atliekomis buvo užpilta žema ir šlapia upelio slėnio dalis, tačiau juosvo žvyro ir kalkių intarpai rodo, kad storymė susiformavo ne staiga, o per kelis etapus arba nuolatos pilant šiukšles.

1,6–1,7 m gylyje kultūrinis sluoksnis pasikeitė – jame atsirado smėlio tarpsluoksnių, o žemė tapo šviesesnė. Šis šviesiai pilkas smėlingas sluoksnis buvo pavadintas C horizontu. Radinių jame palyginti su horizontu B buvo reta. Rastas glazūruotos lėkštės šonas, keli žiestų puodų fragmentai ir plonasienio puodelio dugnas. Tipologiškai ši keramika niekuo nesiskiria nuo aukščiau rastų XVII a. indų, todėl ji gali būti tik keliasdešimt metų senesnė arba vienalaikė, jeigu horizontas B supiltinis. Smėlio tarpsluoksniai neleidžia abejoti, kad sluoksnis C formavosi palaipsniui. Smėlis čia gali būti suklostytas upelio potvynių metu. Įžemis buvo pasiektas 1,85–2,15 m gylyje.

Perkasos Š dalyje jis slūgsojo aukščiau nei P. Tai buvo pilkas stambiagrūdis vandeningas smėlis, greičiausiai aliuvinės kilmės.

Vandens valymo įrenginių išplėtimo ir rekonstrukcijos darbai, aptikus intensyvų XVII a. kultūrinį sluoksnį, buvo sustabdyti. Išsamius archeologinius tyrimus numatyta atlikti 2008 m. kasinėjimų sezono pradžioje.

The field evaluation on Utenos street in Ukmergė

During a 2007 evaluation at the site of a future surface water treatment facility on Utenos street, an 8 m² area (Fig. 1) was excavated. A 1.85–2.15 m thick 17th–20th-century cultural layer was discovered in the trench. A thorough excavation of this site in Ukmergė old town will be conducted at the beginning of the 2008 excavation season.

1 pav. Šurfo 3, tirto Utenos senojo miesto vietoje, į P nuo Utenio aikštės, radiniai. B. Dakanio nuotr.

Fig. 1. Finds from test pit 3 excavated to the S of Utenio square in Utena old town.

UTENA

Bronius Dakanis

Tyrinėjimai Bažnyčios g. 1 – Utenio aikštėje 22

Vadovaudamasi bekanalinės šiluminės trasos įrengimo Utenoje į Utenio aikštės pastatą 22 projektu, IĮ „Senų senovė“ atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus Utenos senamiestyje tiesiamų šilumos tiekimo tinklų tarp Bažnyčios g. Š pusės (ties namais 2 ir 4) ir pastato Utenio aikštėje 22 vietoje.

Tiesiamų šilumos tinklų trasos tarp Bažnyčios g. ir Utenio aikštės namo 22 ilgis buvo apie 150 m, kasamos tranšėjos tinklų paklojimui plotis – 1,5 m, gylis – iki 1 m. Nuo šilumos tinklų trasos Š galo Bažnyčios g. ir į P per ją iki Bažnyčios g. 1 namo PR kampo tinklai buvo klojami jau esančios trasos vietoje. Toje atkarpoje vykdytas tik archeologinis žvalgy-

